

УДК 65.012

Мельник Л.М., Паляниця В.А., Нагорняк Г.С.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОКРЕСЛЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СФЕРИ

Melnyk L., Palyanytsya V., Nahorniak H.

OUTLINE OF MAIN PROBLEMS AND DEVELOPMENT PROSPECTS DOMESTIC ENTERPRISES IN THE HOTEL AND RESTAURANT FIELD

Гостинний сервіс у контексті трансформаційних процесів сучасної економіки характеризується посиленням протилежних, проте пов'язаних між собою тенденцій – глобалізацією та регіоналізацією. Сучасний готельно-ресторанний бізнес розглянуто з позицій інтеграційних процесів, що відбуваються в українському суспільстві, та з урахуванням його місця у сфері гостинності регіонів України, розвитком франчайзингових систем підприємств малого бізнесу та формуванням регіональних готельних мереж [3].

Готельно-ресторанний бізнес є головною складовою туристичної інфраструктури та індустрії гостинності та в усьому світі є однією з найпривабливіших для інвесторів та найприбутковіших напрямків діяльності. Однак розвиток готельно-ресторанного бізнесу в Україні характеризується невисокою ефективністю. Аналізуючи тенденції розвитку готельно-ресторанного господарства України, можна відзначити, що конкурентоспроможність вітчизняних підприємств є невисокою. Основними перешкодами успішного розвитку готельно-ресторанного бізнесу є: політичні чинники, недостатність платоспроможного попиту на послуги, невідповідність міжнародним стандартам, значна регіональна диференціація розміщення закладів, невисока якість наданих послуг, недостатня розвиненість ресторанів з українською регіональною кухнею, використання застарілих технологій та обладнання, порушення вимог до дотримання технології процесів виробництва страв, неефективна підготовка фахівців сфери та недостатня кваліфікація персоналу, недосконале ціноутворення, незадовільний рівень комунікації, невідповідність екологічним та санітарним нормам, побудова закладів без врахування розвитку інфраструктури та транспортної мережі. Значною залишається частка на ринку готельних та ресторанных послуг тіньового сектору за умов недостатності інвестицій у галузі, відсутності проведення різного роду маркетингових акцій та диференційованого підходу до задоволення потреб різних категорій споживачів готельно-ресторанних послуг.

Суттєвий вплив на ефективність розвитку готельно-ресторанної справи мають такі економічні фактори, як місце розташування готелю, рівень екологічної безпеки навколишнього середовища, історичне та культурне минуле регіону, наявність пам'яток культури, їхня доступність і якість функціонування як туристичних об'єктів [1]. Дослідження, проведені за регіонами України, свідчать про те, що трансформаційні процеси у галузі готельно-ресторанного господарства пов'язані з процесами глобалізації та інтеграції, розвитком франчайзингових систем підприємств малого бізнесу та формуванням регіональних готельних і ресторанных мереж. У деяких регіонах України готельно-ресторанний бізнес розвивається недостатньо швидкими темпами, тому необхідно активізувати інвестиційну діяльність підприємців за рахунок створення сприятливих умов, підвищення правової стабільності при реалізації довгострокових інвестиційних проектів. Результати розвитку підприємницької діяльності у готельно-

ресторанній сфері також залежать від характеру та ефективності діяльності державних установ та інститутів розвитку, представлених на цій території, а саме: асоціацій малих готельних і ресторанних підприємств, кластерних утворень.

Розвиток ринку ресторанів в Україні за останні кілька років суттєво змінився. Сучасний ресторанний бізнес, як ніколи раніше, пропонує широку номенклатуру послуг споживачам продукції та послуг ресторанного господарства [1]. Варто зауважити, що розвиток почався з верхнього, елітного цінового сегмента. Ще декілька років тому, успішні підприємства були розраховані на багату в той час аудиторію. З плином часу цей сегмент почав звужуватися, натомість з'явилися та почали розвиватися середньоцінові кафе та ресторани. А в сегменті елітних закладів майже не залишилося місця для нових гравців, на відміну від середньоцінових ресторанів, які у даний час є найбільш перспективними. Середній “чек” по закладах нашої країни коливається від 300 до 600 гривень – саме стільки доведеться заплатити потенційному клієнту закладу, щоби смачно поїсти. Таким чином, ресторани розділилися на три основні ніші, нерівні за обсягом і кількістю гравців: ресторани авторської “високої кухні”, ресторани середнього рівня і фаст-фуди. В Україні найбільше ресторанів середнього рівня, оскільки, як зазначають ресторатори, з авторськими ресторанами “високої кухні” можна стати відомим, а з середніми – багатим. Аудиторія відвідувачів ресторанів низького та середнього рівня перевищує аудиторію дорогих ресторанів.

Для подальшого успішного розвитку готельно-ресторанної індустрії Україна потребує готелів та ресторанів високого класу типу конгрес-готелю (з великими конференц-залами, банкетними, переговорними залами, ресторанами та кафе), які могли б відвідувати вір-гості міжнародного рівня та бути задіяні у проведенні європейських заходів. Потреба у таких готельно-ресторанних комплексах відчувалася під час проведення престижних заходів останніх років. Насичення ринку нашої країни може настати через 6–7 років за умови, що існуючі проекти будуть реалізованими та дійсно ефективними, але ж для цього потрібно обов'язково не тільки будувати нові готелі та ресторани, але й добре реконструювати існуючі. Безумовно, конкуренція посилиться, але це нормальний процес для всіх країн і всіх видів послуг.

Список використаних джерел:

1. Басюк Д.І., Барна М.Ю. Наукові основи стратегічного розвитку туристично-готельної галузі. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. 2018. № 54. С. 15–22.
2. Архіпов В.В., Іванникова В.В, Архіпова А.В. Ресторанна справа: асортимент, технологія і управління якістю продукції в сучасному ресторані: навч. посіб. К.: Фірма “ІЙКОС”, Центр навчальної літератури, 2007.
3. Ковальчук Т.Г. Перспективи розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні в умовах глобалізації світового господарства // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, 2019. Вип. 23 (1). С. 126–130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_23%281%29__28.